

LLEVOR

Revista quinzenal.

SUSCRIPCIÓ

Trimestre. . .	Ptas. 1'00
Un nombre. . .	" 0'20

Nombre 14.—10 Janer 1909

Edició y Administració
Plaça San Perepaya, 4.—Granollers.

Obra nova

DRAMA D'EN

Pren 2 pessetes.

LLARS APAGADAS

J. VIDAL Y JUMBERT

De venda, Feliu Estaper. Sumeras, 2.

BANCO VITALICIO DE ESPAÑA

Seguros vida

DELEGACIÓN EN ESTE PARTIDO:

Carlos Guimerá PLAZA DE LA CORONA, 5
GRANOLLERS

El mejor tónico-recostituente, tolerado por los estómagos más delicados

ES EL

Jarabe Yodo-Tánico Fosfatado Alio

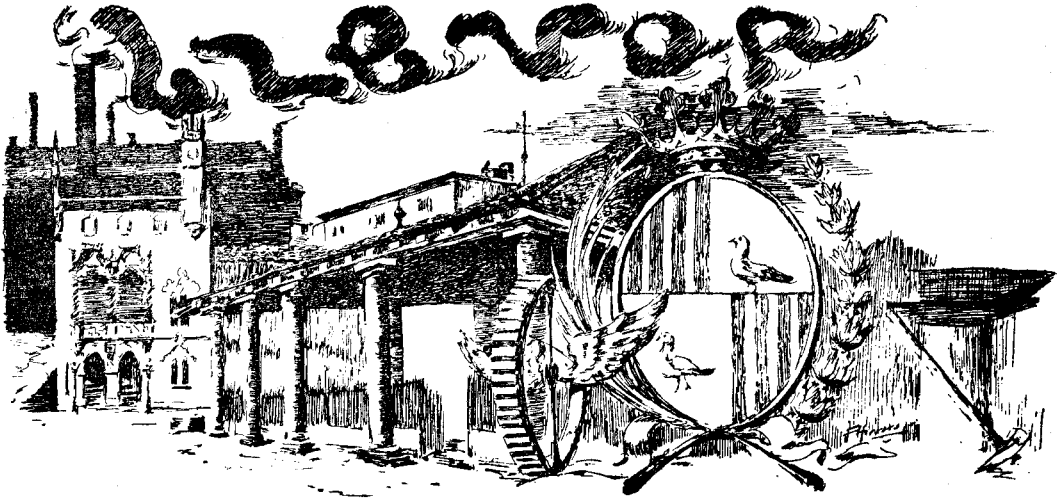
Abre el apetito, favorece la nutrición: cura la opilación, colores pálidos, anemia, cansancio habitual, loxitud y todas las manifestaciones de la debilidad en cualquiera de sus diversas fases. Pídase en la

Farmácia Gasset Plaza Ganado 63 y 65, y Maspons 1 y 3
GRANOLLERS.

Casanovas y Freixas

Carbones Minerales

DESPACHO: RDA. S. ANTONIO, 82 PRINCIPAL.—BARCELONA.

Redacció y Administració, Plassa Perpinyá, 4.

CRONIQUE

De tot arreu

CARITAT.

Mai com en eixa ocasió pot i deu demostrar nostra Vila sos sentiments d'humanitarisme, am motiu de la esglaiadore desgracie que am feixuga ma ha caigut sobre'ls desgraciats habitants de Messina. Regió i pobles que les circumvolten i que llurs supervivents ploren am llágrimas de sang, i, am sufriment que parteix l'ánime deixan sentir llur llastimosa veu arreu, arreu del mon.

Un fenómen sísmic derruf d'un colp eixas florides ciutats Italianes, exterminant am terratremol horritzador á dues regions—Cecilia i Calábrie—ahir felices, avui tot plor, extenent trist dol pel mon enter car la desgracie,—terrible que espante sols al pensarhi—ensenyorida d'aitals regions, es motiu sobrat pera apenar tota alegrie i pera omplenar de

negre condol a tot ser humá, per vibrar dins nosaltres, el sentiment que fa del home ser racional.

LLEVOR, aquesta modesta REVISTA, i jo'n nom d'ella, fa la cride; voldriem tocar en el cor a tothom, despertant arreu l'altruisme pera fer una tant bona obra de caritat, com ho ha d'esser portar el gra de sorre pera amparar als, per aitals dolorosos sucseits, desemparats.

Fem la cride i creiem que nostre corporació Municipal com á genuine representació de la Vila, deurié anar al devant boi reunint als presidents de totes les Societats i directors de periódichs locals, i tots junts, acordar la manera mes factible pera fer quelcom que dongués resultats positius a favor dels supervivents, víctimes del destí que tan crudelment ha enderrocat ciutats i pobles aont i tenien son modo de viurer i aont i conreuaven ses il·lusions, amors i esperances.

Caritat, altruisme; esteneu vostre benefique acció i feu que arribi als desgraciats germans, un bocí de consol desde aquesta vila sempre disposta al sacrifici en be de sos consemblants.

FRANCESC BASSAS Y PALAUS.

PARCHES PADRELL

Evitan la esterilidad, el aborto y dolor de riñones, tan frecuentes en las señoras.

Depósito principal.—Baja San Pedro, 52.

Farmacia "Antigua del Doctor Padrell".=BARCELONA.

Tots contra Granollers

Insistent.

Primerament el setmanari local «La Estaca» y después el culte escriptor D. P. Llorens y l'entusiasta Valentí Turu desde, aquestas planas, m'han honrat comentant el meu article «Tots contra Granollers», dispensantme elogis que agraeixo profundament encare que'ls estimo fills de una afectuosa simpatía en favor meu.

No sols pera respondrer á la deferencia ab que m'han distingit el citat periódich y els susdits escriptors, sinó també perquè es un tema que'm captiva, ja que enclou el present de Granollers y el seu perverir lógich, (afortunadament aquesta vegada potser fallará alló de que las cosas cauen del cantó cap ahont s'inclinan) insisteixo en el problema apuntat.

Se'm demana que no'm limiti á donar la impresió de la nostra vida colectiva; se'm invita á que exposi las causas de la atonía de Granollers y que procuri ajuntar l'esfors de tots els ben intencionats pera conseguir l'esplendorós demá que desitjem.

Accepto'l requeriment, no per suposarme en condició de poder fer lo que no sapiguessin realisar altres, sinó porque no's necessitan cualitats excepcionals de bon observador pera retratar el nostre mortal, arrossegar la vida á través d'horas quietas y estérils, ni per analizar y explicar las causas del actual estat de Granollers; com tampoch s'han de reunir dots d'home superior pera fer alguna cosa allá ahont molts que poden no volen ferho.

Las causas del present d'aquest tros de terra nostra, que'ns sembla mes nostra per la rahó de que tot lo que som ho devem principalment á las sevas riquesas y á las sevas avuy dominadas energías, son moltas.

* *
*

La política local ha sigut de molts anys ensá una lluyta egoista de personalismes, buyda de ideals y d'amors. Els homes polítichs s'han agrupat y s'han tornat á separar sense altra finalitat que'l profit dels correigionaris que (passeu la paraula, encare que suposa una comunitat de religió ó de idealitat que la majoría dels aludits no tenia), correigionaris que exigían la conquesta de la Casa de la

Vila ab mira á l'acrópolis ó ciudadela consumera de Sant Roch.

Els nostres polítichs de cor net y recta voluntat vejentse incompresos per els seus propis adictes, y en la precisió de correspondrer al auxili que aquestos els hi havían prestat, han tingut de satisfacer llurs exigencias, cubertas ab el vel de la irresponsabilitat de tot lo anónim; tolerant mil concupiscencias y acceptant la lluyta dels partits contra'ls partits tal com la plantejaban las circunstancias. Aixís els capdevanters, encare que'ls animés un afany de moralisació administrativa y de bon govern, s'han vist constrenyits á fonamentar la seva gestió sobre'l fanch de tota mena de egoismes dels amichs, en la mateixa forma que havía de censurar iguals indignitats en l'adversari.

Molts que entraban en la política al impuls de una idea, han comprés aviat que'ls seus clients mateixos eran els primers que'ls privaban d'aixecar el vol cap á las regions del pensament somniat.

Fastiguejats per aquesta política grollera que afogaba els ideals honrats, els que sentian aquestos intensament, se concentraban primer en sí mateixos, y mes tart, per aquell instint polítich que'ns porta á fer obra colectiva en una ó altra forma, aixecaban la mirada per sobre de las murallas del poble, la fitaban en la política general espanyola ó en la de Catalunya, desentententse en absolut de lo de casa, perdent las energías propías en el mar de la política exterior ahont poca cosa significaban, y caminaban per aquest carrers bo y passejant el seu pensament per el camp immens de la grossa política.

Altres capitostos menos platónichs s'identificaban ab aquells dels seus correigionaris que propugnaban per cobrar una nómina sense prestar servey, ó per fer frau «baix la garantía del govern municipal», y practicaban la máxima de que'l prófit comú comensa per l'individual profit.

Aixís s'establía una mena de contracte innominat de faig pera que fassis; se convenía un segur recíproque en virtut del que'l de baix votaba al de dalt pera que l'hi tolerés els seus abusos y el de dalt els toleraba pera sumar vots; y entre uns y altres construían un cercle que empresonaba á la vila.

Aquesta mateixa política imposaba com á representant del districte en el Parlament ó la diputació gent disposada á consentir lo que no haurian permés homes de probat amor á la comarca ó de tal nom-

bradía en la política, que'ls capacités pera sobreposarse á las petitas ambicions y despreciar aquí un acta que podrían trovar en altres llochs.

La manca de representants que estimant al país, á forsa de voluntat y constancia obtinguessin per ell tot alló á que hi hagués dret, ó d'homes representatius que ab el seu prestigi y la seva inteligencia poguessin imposar la rahó, es altra de las causas que apuntam.

* * *

Moltas poblacions deuen á la magnanimitat d'algun dels seus fills, llegats de importancia pera la creació ó sosteniments de instituts benéfichs ó d'ins-trucció, ó pera implantar altras milloras en els ser-veys públichs.

Aquí aixó no s'estila, sigui perque'ls fills de Granollers acaronats per la fortuna, tinguin esmortuit el sentiment de amor per el seu país d'origen, sigui perqué aquet no sápigam despertarlos hi aquell senti-ment, y pagar ab amor, l'amor.

* * *

Depositam mes facilment la nostra confiança en el que acaba d'arrivar que á'n aquells que de llarch temps conviuen ab nosaltres.

Entre la petita rivalitat ab un conegut ó la garan-tia escasa del novell arriuat optem per lo últim. Aixís el foraster no guanya nostre consideració y afec-te á mida de las provas del seu amor á Granollers, sino que va perdent la nostra estimació quant, pas-sant els anys, ell se considera mes arrelat material y moralment.

Es que avant-posedem la petita ofensa ó molestia que personalment se'ns haigi inferit, al entusiasme per la nostra vila y sos futurs destins.

* * *

No jutjém las cosas per lo que son y valen, sino segons qui las fa.

Per rivalitats fortas, mes fortas per inveteradas que per motivadas, deixem de col·laborar en una obra de conjunt si sabem que hi pren part un enemich nostre.

Els temps que hauriam de destinar á honrarnos y honrar á Granollers, el perdem entretenintnos á re-baixar els merits dels altres, com si la llum propia hagués de quedar confosa per el resplandor dels altres, aquí ahont els elements no sobran y cadahu

pot actuar ab el degut relleu y en armonía ab l'age-na actuació.

* * *

Tenim tant desenvololat l'esperit de crítica contra tot y contra tothom, que no'ns atrevim á fer res per por d'afegarnos en la mateixa atmósfera de crítica que hem promogut.

* * *

En las ideas de tota mena molts dels que las de-fensen no hi veuen la substantivitat, la eficacia del ideal, el nexce que podría unir á tothom pera'l be de tots, sino que per el contrari defensen un programa per contraposició, com senyera per enfrontarse ab un altre partit, prescindint de que tots haurían d'anar, encare que per diferents camins, á un mateix terme: el benestar general.

* * *

Quedan exposadas las principals causas del estat actual de Granollers y per alló de treta la causa tret l'afecte, els remeys que'ns fan falta.

Si sabem pensar alt, sentir fondo, obrar serena-ment y fermament, sacrificar els egoismes y rivali-tats personals en l'altar del patriotisme; si sabem laborar per Granollers y per aquesta hermosa co-marca vallesana; si posem com ideal comú de todas las tendencias y tots els partits un fervent amor á la vila, lograrem que aquesta guanyi el merescut respecte, y que Granollers dongui una nota vibrant y armónica en l'himne al progrés, que ha iniciat Ca-talunya y cantarà promptament tota la Espanya.

JOSEPH COMA.

*****

Lo criat del diable

(DE LLEÓ TOLSTOÍ.)

En lo temps de la picor hi havia un home que á la vegada que era molt rich, era també molt bó. Tenia molts esclaus com á criats y tots no tenian prou boca pera alabar-lo. Ponderavan á son amo d'aquesta ma-nera:

«Sota la capa del cel no hi ha cap amo tan bó com lo nostre. Nos manté y nos fa anar ben endressats;

distribuïx lo treball segons la força de cada hú. No fa com los altres amos que al servey lo tractan pitjor que á les besties, que ab culpa ó no sempre'ls castigan y sempre'ls malparlan. Nostre amo á tots nos desitja be; á tots nos en fa, y no'ns diu paraulles ofensives. Si mellor vida no podiam pas trobar-la.»

D'aquesta manera los criats alabavan al seu amo. Y al diable li dolia que'l servey estigués be y portés carinyo al amo, y lográ conquistar pera que insubordinés als altres, á un dels criats que's deya Aleix. Y una vegada que tot lo servey feya elogis del seu amo, l'Aleix los interrompé, y los va dir:

—No estéu acertats, amichs, en ponderar les bondats del amo. Lo mateix diable resultaría bona persona si nosaltres li fossim agrahits. Nosaltres servim be al amo y nos desvetllem pera que'ns ho agraxi. Quan desitja alguna cosa, ho fem desseguida, no podem menys d'endivinar lo seu pensament. ¡Es clar que axís ha de ser bon home! Pero no siguem tan servidors; femli malament les coses y fará com tothom; nos tornarà mal per mal, y será lo més malvat entre'ls malvats.—

Sobre açó començaren los altres criats á disputar y apostar contra lo que deya l'Aleix. Aquest s'encarregá de fer sortir de ses casilles al amo; y se'n encarregá ab la condició de que perdería son vestit de festes cas de no lograrho, pero si no ho lograva lo vestit de festes qui'l perderia foren los demés criats. Ademés, aquests devian protegirlo cas de que l'amo fes us del fuet. D'aquesta manera's comprometé l'Aleix á fer sortir de casilles al seu amo, lo día següent.

L'Aleix era'l guardiá del corral de les ovelles; ell vigilava les preferides. Al endemà va anar cap al corral l'amo ab varis convidats pera ensenyarlos les més riques y més estimades ovelles. Lo criat del dia feü senya als demés criats com volguentlos dir: **Atenció** que desseguida vaig á fer enfadar l'amo. Lo servey se reuní, se colocá en lo brancal de la porta mirant al corral. Lo diable s'havía enfilat á un arbre pera desde allí poder contemplar com lo serviria'lcriat. L'amo entrá al corral, lo recorregué, ensenyá als convidats les ovelles y'ls anyells y volgué que vegessin lo mellor de sos moltons.

—També'ls altres son hermosos, deya l'amo, però aquell ab les banyes cargolades no te preu y me l'estimo més que les nines dels meus ulls.—

Espantat lo bestiar pels miradors, aná tot cap un

costat sense que'ls convidats poguessin veure'l moltó preferit; però aquest, un moment, quedá separat dels demés, y lo criat del diable, com si s'equivoqués, va fer que'l bestiar s'apilotés lo un contral'altre, y un cop més los hostes no pogueren contemplar al preferit moltó. En açó l'amo parlá axís al criat:

—Aleix, estimat amich, prente la molestia de agafar ab cuydada, per les banyes, al meu volgut moltó, y retentlo.—

Aixís que l'amo hagué parlat, l'Aleix saltá com un lleó en mitg del remat, agafá per la llana 'l moltó preferit, l'agraponá de la pota esquerra devantera y aixecantlo enlayre li trencá, y quedá acoixat; lo moltó belava y caminava á genollons. L'Aleix lo balancejá sostingut per la pota dreta devantera y li fuetejá la esquerra, petantli dessota del genoll.

Hostes y criats cridavan, y la alegría del diable era manifesta devant de la desgracia ocasionada pel entremaliat Aleix. La fisonomia del amo s'aná entristint, acotá'l cap, y no va dir ni una paraula. També callavan los hostes y'ls criats, y esperaven lo que succehiria. L'amo continuava estantne encare silencios; però de repent, com si's volgués treure un enuig de sobre, s'acostá al grupo, redressá'l cap y contemplá'l cel. Les arrugues brillaven sobre'l seu front, ab un somriure de cristiá, se mirá al Aleix y li va dir:

—¡Oh, Aleix, Aleix! Lo teu senyor t'ha manat ferme enfadar; però'l meu es més poderós que'l teu; tú no has pogut lograrho; en cambi jo he fet enfadar al teu senyor. Axís, sápigaho Aleix; de mi no reberás cap cástich. Tu volias ser lliure y jo, aquí, devant dels hostes, te dono la llivertat. Vesten en nom de Deu y pórtaten lo vestit de les festes.—

Y lo bon amo se'n aná ab los seus hostes cap á la casa.

Lo diable petá de dents, saltá del arbre y desaparegué en la profunditat.

J. VIDAL Y JUMBERT.

*****

Els qui semblan gra, son els mes grans homens de la societat.

Moral de'ls Persas.

— — —

Si vols que't facin just, sigaho.

Séneca.

Cercant la Fossa

NOVELA DE'N LAUREÁ DALMAU.

(Acabament.)

Els eren els forts, els grans, els únichs; el déu dels humils, reconqueria, ab ells, la seva potestat; ja'l món els acatava; ja la llum se feya demunt d'ells, ja'ls aucells cantaven els seus amors arrant de testa; ja's sentien holímpichs y immortals, radiosos y invencibles.

Y'l dia s'anava fent, tot color, tot flayre; el món entrava en ells pels ulls y pels pulmons, y s'en trobaven assedegats y s'hi entregaven amplement a la llur gaubansa, fins a assadolar-se de la visió magnífica que may havien gosat fins a les hores.

El sol encara no era nat; mes el presentiment del escalf que arréu prodigaria, 'ls hi infiltrava una sensació suprema de tebior, de petons y de dolceses. Sentien ánsies de gosar, d'estimar de viure: se trobaven ab una plenitud desconeguda, y sense un mot qu'esvarés la il·lusió en qué's compenetraven, permaneixien abstrèts fóra porta, ab el sach demunt l'espatlla y la boca tota oberta.

Ja saciats, ja convençuts de qué'l món els hi pertanyeixia, començaren la devallada. La terra humida y flonja, 'ls hi permetia un caminar suau, com de catifa, que'ls hi encomanava una sensació plaerosa y confortiva; la marxa era pausada, com te-

ment despertar d'aquell somni vaporós de caminada; l'ayre era lluminós, y s'hi trobaven ab uns perfums novíssims de cosa desitjada: y arréu del seu camí, hi veyen les prometenses del seu jorn advenidor, plé de consols y delícies.

Aixis era'l mati; aixis seria la llur vida eternament, perquè ja ab ells hi duyen el suprém justicier de la seva causa; y aixís començaven a compenetrar-se ab el destí que s'havien fet conscients, y esperaven que'l seu moment vingués, assajant l'arrogància qu'allavors deurian inculcar a tots els actes.

Un petit rierol els hi esvaí'l seu somni: y ell, prés de l'encant ab qué veyia a la muller en el dia de demá, l'agafá ab infinit amor, l'enarbolá en l'ayre, y magestuosament va passar la a pés de braços fins al altre estrém del riu, com si aixequés una custòdia.

Y allavors, els dos en mig del riu, ell caminant dintre les aigües, y ella, ab el ventre amplement fecondat, aixecada solemnement pels braços del espós, varen sentir-se les testes acaronades pel primer raig del sol, tebi, sol·licit, y no's varen dignar ni a remerciarlo.

Deixeume dir

Volia dirvos sensillament que m'estranya la bona fé que respira el celebrat article del meu estimat mestre Sr. Coma, publicat en un dels nombres passats d'aquesta REVISTA. El senyor Coma reuneix á un talent gens comú, una ética admirable, á no ser aquestas dugas cualitats no hauria escrit el «Tots contra Granollers» perque, sabeu? Aquell article no ho es gens de pessimista, es, en el fons, un botó de fóch que va volguernos posar pera desensopirnos.

«Tots contra Granollers» y donchs que? Jo si que'n soch de pessimista respecte á lo que podriam dirne probleme de la regeneració de Granollers. Y figureuvos quan un jove es pessimista... Pero, es que crech no's pot ser altre cosa, considero qui aquell que sigui fill d'aquesta desgraciada vila ó en ella ha-gi viscut molts anys, no pot pensar d'altra manera. Si el senyor P. de Llorens, autor del «Todos por Granollers» ens conegués una mica, enloch d'agafar la ploma pera destilar bona fé— una bona fé extraordinaria que casi en aquest terrenó es desco-neix—hauria agafat la petaca y n'hi hauria cargolat un de prim—aixó es un dir.

Deixeume dir. Granollers no te regeneració possible. Granollers no es cap poble. No existeix en ell ánima popular, perque no te cap idealitat, perque no te cap aspiració, perque no pensa, ni sent, ni te voluntat de res. Granollers es mort, es com si fos mort, es un poble que viu d'esma.

Sota d'aquet cel ample y assoleyat, apacible y seré, sota d'aquest etern cel de diumenge, sobre d'aquesta terra mandrosa lassa que dona tan bons tomaquets y patatas, s'ha creat un home—tipo també apacible y tranquil, l'home-tomaquet vulgar y insensible. En aquest ambient de calma y de repós l'home-Granollers hi viu felís com ho eren els pastors de l'antigua Arcadia am la seva terra abundosa y am el seu cel de festa, encare que una cosa en diferència dels Arcadians, ells feyan poesia y nosaltres fem digestió y veus-aquí també perque jo no crech am la regeneració de Granollers, jo no m'he fiat may d'aquells que fan massa be la digestió y Granollers es el pays del mon que consum menos bicarbonat.

Quantas vegadas ho he dit, Granollers es tot un

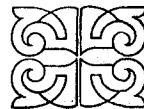
poble andalús, am tota la mandra y las ganas de *juerga* dels andalusos, pero sense aquella sombra especial qu els caracteriza. Jo no crech am la regeneració de Granollers perque celebra masses, Sants de Barri, perque balla massa, y perque's preocupa massa de si els cornetins de las orquestas espifian, y encare hi crech menos, perque com ja he dit anteriorment, tot lo que fá, ó fá d'esma, per un rutinarisme exagerat, característica especial del seu esperit conservador. No crech am la regeneració de Granollers perque la paraula cultura, solsament se troba com á paraula de luxo en la redacció del primer article dels reglaments de totas las societats d'aquesta vila, que deuen entendre obra cultural el catxo, la barrotada y el set y mitj, tota vegada qu'es l'única manifestació de la seva vida corporativa. Es lo únich que pot donar de si l'home-tomaquet acostumat á un sol comers intern, el dels aliments, y allunyat del comers de las ideas per manca complerta de sistema nirviós.

Y encare un'altra cosa: aneuhi alerta am l'home-tomaquet, ell no concebeix ni ideals, ni aspiracions, com ja os he dit, y ni tan sols concebeix el que un altre no tan tomaquet com ell pugui tenirne. El dia qu'aquest altre's manifesta, l'home-tomaquet que sap riurer, riu y el moteja de boig..... Y donchs com ha de regenerarse un poble aixís?!

Jo crech que si la cultura pogues adquirirse á clatelladas, els Granollerins podriam alimentar com una paga, esperansa futura, molt futura. Y tambe á voltas he pensat que si la terra no fos tan mandrosa y ens fes la gracia de moures un xiquet com á Messina..., qui sap si un altre dia.... un altre generació y.... un altre poble, enmotllarian un Granollers civilitat....

Y are, si fos qüestio de parlar de las causas qu' han motivat aquest estat de coses y han creat l'home-Granollers, hauria de comensarvos dient que's tracta d'una etiología molt complexa, pero per sobre de totas las rahons que pogué adahir, una d'ellas, es la fonamental: A Granollers tenim uns Ajuntaments!.....

MANEL FONTDEVILA.

NOVES

En el nombre d'avuy acabe la bonique i interessant novela «Cercant la fossa,» que am exit venim publicant.

Corresponent á la benevolensa que'ns dispensa'l públich y al favor que'ns demostre, tenim en preparació pera comensar á publicar en el nombre próxim, un cuadro d'acció dramatique, en un acte, original é inedit del mateix autor de la novela, En Laureá Dalmau, qui, per deferençia á nostre REVISTA l'ha escrit expofés pera la mateixa y que porta per títol «La Vehina,»

Nosaltres no prometem, em pro fem tot lo possible pera correspondrer al interés de nostres llegidors.

****

Com nostres llegidors tindrán ocasió de veurer, avuy repartim un prospecte de «Rondalles Catalanes,» que edita En Ramon Miquel y Planas, molt ben il·lustrades per En Joan Vila.

Dites «Rondalles» forman un volum contenint mes de cent planes de pulida prosa d'interés molt marcat pera'ls nens y nenes, essent sa encuadernació esplendide.

Se ven á tot-arreu al preu de dues pessetes y no'ns cansarem d'alabar y recomenar tan interessant obra, plena d'atractius pera la gent menude.

****

Es molt probable que's concedeixi per una bona temporada lo teatre de «La Unió Lliberal» á la companyia dramática que dirigeix lo Sr. Mercader.

****

«Los Pastorets» han donat aquestos dias de festas bonas entradas al teatre del «Centre Católich.» Las dos companyias d'aficioants han treballat forsa ajustadas y han obtingut merescuts aplausos.

****

«La Revista» de la Camara Agrícola del Vallés acaba de publicar com á folletí, los travalls pre-

miats en el primer certámen que aquesta entitat va celebrar á Caldas de Montbuy.

****

Estem de dol ab la desgracia de la desventurada comarca de Messina.

Las quatre parts del món s'han conmogut ab tan gros infortuni, y de tot arreu se'n ha aixecat un crit de condol. ¡Pobre gent, y cóm no compadéixels y cóm no enviarlos hi una abrassada de cor pera consolarlos en sas grans tribulacions!

****

A propósit d'aytal desastre, recordem que'n lo Congrès de geografia celebrat lo passat istiu á Ginebra, l'eminent geograf italiá lo comendador En Guido Cora, en la secció tercera destinada á volcanisme y sismologia, hi va llegir una memoria de gran interés práctic sobre las causas y efectes dels terratrémols, y aixó relacionat ab la construcció de casas, casas que, en comarcas com la de Calabria, havian de ser construïdas baix un determinat plan, que las fes resistents á las oscilacions del subsol.

****

La vetllada literaria-musical que tingué lloch al Cassino en la nit de Sant Esteve, deixá ben satisfet al distingit públich que la honrà ab sa presència.

Presidí la festa, la Junta directiva, y se seguí á poca diferencia l'ordre anunciat en lo programa que publicavem en lo anterior número.

Comensá la orquesta «La Catalana» ab una fantacia de la ópera *La Africana*.

Lo Sr. Turu llegí tres sonets d'en Pere de Palol. En Martí Llovet interpretá al piano *La Walkiria*, y acompanyá al Sr Uyá.

Lo cellista En Francisco Clot acompanyat per la Senyoreta Sara Bigas, nos doná á coneixer *La Cinquantaire*, de Grabiél Mariée.

Lo barítono Sr. Uyá nos cantá un *Aplech de Cançons catalanas*.

En Pius Anfres y Alsina interpretá al piano *Massurca*, de Chopin; *Jo vos prego,...* de P. Anfre; y *Affaire importantant*, de Schumann.

La Senyoreta Bigas cantá una cansó, qual nom no recordem, acompanyada al piano per la Senyoreta Maria Lluïsa Puig, y al cello, per lo nen Clot.

Lo Sr Vidal y Jumbert, llegi un quento traduit directament del árabe vulgar, rotulat *Lo califa Mutasim y lo célebre cantaire Yshaq*.

Interpretà al piano la senyoreta Puig, *Etudes symphoniques*, de Schumann.

Lo Sr, Uya nos cantà *Mort de Valenti*, del Faust, de Gounod.

En Ferrán Canellas llegí la poesia *La Confusió*, y després un altre qual títol no varem entendre.

Vissi d'arte, de la Tosca, fou cantat per la Senyoreta Bigas y l'acompanyà al piano la Senyoreta Puig.

L'advocat En Joseph Coma nos pronuncià un discurs, y fonamentatse ab alguns treballs llegits, feu versar son parlament sobre'l tema del article que del mateix distingit escriptor avuy publiquem.

A la segona part, lo Sr. Güell, reprentà lo monólech d'en Rusiñol *L'escudellómetro*, y lo Sr. Fontdevila, alre monólech del mateix autor, *El sarau de Llotja*.

La orquesta interpretà *Un dia entero en Viena*, de Supé.

Hi hagué aplausos y ab molta abundancia per tohom.

A las Senyoretas Bigas y Puig, ademés se'ls obsequià ab un artistic ram.

Mercixen un bon aplauso los joves de la comissió organitzadora Srs. Maspons, Blanxart y Bigas pel acert en la organització de tant simpática com enaltidora festa, y un altre, la Junta directiva per haverla acullida ab tan interés.

****

A propòsit de las 25.000 pessetas consignadas pel Ajuntament de Barcelona pera'l monument de'n Pi y Margall que s'ha d'aixecar en aquella ciutat, alguns periódichs han combatut l'acort y altres l'han alabat. Dels primers, feyan notar que'n Balmes no n'hi tenia encare de monument á la ciutat comptal, y dels segons, venian á dir que no se'l mereixia, per serne un dolent filosof, un vulgar divulgador de vulgars conceptes de filosofia, qu'havia fet lo maco ab doctrinas escamatojadas, y que cap influencia havia tingut sobre'l poble catalá.

La passió no ha de fer perdre'l coneixement.

Pi y Margall, com á home honrat, com á home de llinia recta, com á publicista eminent, com á notable literat, y pot ser més que literat, com á gran prosista, se'l mereix un monument y un perdurable recort de la Catalunya moderna; pero Balmes, si no aconseguí á Pi y Margall com á prosista, lo surpassá y de bon tros com á publicista y sobretot com á filosof.

Balmes publicista es d'una fecunditat y d'un brahó com poch n'hi hagi. Deixém estar las ideas que defensava. Hi ha que llegir aquellas ardorosas campanyas ahont hi posava tota la seva ánima, y empena, y claretat del carácter catalá. ¿Qui's va atrevir á replicar al celebre Guizot quan va publicar sa famosa *Historia de la civilisació d'Europa*? Donchs, s'hi va atrevir en Balmes. Y s'ha de tenir en compte qu'en Guizot tenia reputació europea

havia sigut ó presidia'l ministeri francés, y que'n Balmes era un sencill y desconegut capellanet de Vich. La contestació va ser tant digna de la obra contestada, que *El Protestantismo comparado con el Catholicismo* fou desseguida traduhit al francés, al inglés, al italiá, y al alemany, cosa alashoras no gayre comú, y comentat per tota la Europa lletrada.

Que'n Guizot devia considerar al seu contrincant digne de la fama de que gosava l'eminent historiagre francés, ho demostra lo següent. Balmes s'hostatjava á Paris de pas, creyem, per Inglaterra. Donchs, en Guizot ab reputació alashoras universal y per afegidura protestant, aná á saludar á n'aquell capellanet de Vich, y l'abrassá, y lo felicitá com s'ho mereixia.

Balmes filosof está tant per demnut d'en Pi y Margall que negarho es no volguer fer justicia al pensador vigatá. Que'n Balmes no s'ha sapigut moure d'uns motllos, los de la filosofia escolástica, que sa importancia la te per ser un dolent vulgarisador d'aquesta escola, que no arriba á un Kant, y no sabem quantas cosas més. Dir aixó, es desconèixer ó volguer desconèixer lo carácter del problema. Un filosof espiritualista te moltas més trabas que un positivista, un materialista; donchs, un filosof católich encare'n te moltas més de trabas. Sobresurtir en la escola espiritualista ó en la escolástica vol dir empena y un talent que'ls deixebles d'altres escolas, la majoria de las vegadas no necessitan. Y precisament Balmes, descolla'n la escolástica, no, á que disfrasarho, com astre de primera magnitud, pero si ab llum propia, ab relleu sufficient pera destacar sa personalitat. Precisament alguns escolástichs se'l miran de rehull per aquesta personalitat.

Ademés, ab tot lo d'en Balmes s'hi sent vibrar sempre l'ánima catalana; ab lo d'en Pi, no. Aquest no més conserva l'esperit catalá'n aquell son clausular sencill y ferm de la seva prosa tan admirable.

Balmes usava'l catalá; en Pi y Margall, no, perque deya que li era difícil, y aixó que quan se'n aná á Madrid ja era home.

Y per últim, s'ha de tenir en compte que'n Pi y Margall morí vell y als nostres dias, era jefe d'un partit polítich y passá per la presidencia d'una República; lo qual vol dir que sa influencia hauria de ser molt forta, dihem hauria de ser, no que ho sigui. En cambi, Balmes desaparegué de la vida als voltants dels quaranta anys, no passá de trist capellá y te dos generacions entre ell y nosaltres.

¿Despreciem á n'en Pi y Margall per ensalsar á n'en Balmes? De cap manera.

Pero Balmes ab tot y ser un escolástich, per dret propi hi te lloch assenyalat en la mentalitat catalana, y aquest lloch es de primera fila, y, per lo tant, li correspont monument.

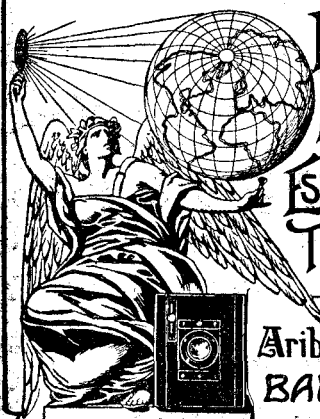
Impremta de Jaume Joseph.—Granollers.

V^{DA} DE P. BOZET

REPRODUCCIONES

ARTISTICAS

FOTOLITOGRAFIA

FOTOGRAFADO
AUTOTIPIA
STEREOTIPIA
TRICROMIA

Aribau, 9. Interior.
BARCELONA.

J. JOSEPH VILARDEBÓ

IMPRESA Y RELLEUS: TREBALLS ECONÓMICS, MATERIAL MODERN PERA OBRRES Y REVISTAS. ESPECIALITAT EN TARJETAS PERA L'COMERS Y L'INDUSTRIA.

GRANOLLERS.

Santa Elisabet, 3.

Francisco Soler y Trias

Aceites y Grasas Comestibles

Aceites y Grasas Lubrificantes

SUCURSALES

GIJÓN: Langreo, 12
BILBAO: Granvía, 38.

DEPOSITOS

MADRID, CADIZ, SEVILLA, ZARAGOZA,
SANTANDER, CORUÑA Y VIGO.

EN GRANOLLERS: REPRESENTANTE

Valentín Turu

Academia Politécnica

SECCIÓN DE CIENCIAS

DIRIGIDA POR

Jacinto Planas Rosich

INGENIERO INDUSTRIAL

SECCIÓN DE LETRAS
DIRIGIDA POR

Joaquín Planas Rosich
ABOGADO

Director Administrativo

Manuel Planas Rosich

5, Plaza de la Universidad, 5
BARCELONA.

== Ebanistería moderna ==

DE

Jerónimo Sors

Especialidad en la solidez de la construcción y baratura de precios.—Se hallan muebles de lujo y de todas clases.

~~~~~ Calle de la Palma, 26.—GRANOLLERS. ~~~~~

== Objetos de escritorio ==

Sellos de goma y metal, festones. Asurtido de postales desde las más económicas á las más lujosas.

JOSE XIRAU Calle de San Roque, 15
* GRANOLLERS *

..... IMPRESIONES Y ENCUADERNACIONES .....

≡ Oficina de Farmácia ≡

A. Trullás Más

Calle de Prim, 16.-GRANOLLERS.

MOSAICOS E F ESCOFET & C
S en C
Ronda San Pedro 8 Barcelona